

Startnotitie

Herziening Omgevingsbeleid Energietransitie
Windenergie

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding	3
2. Herziening Energietransitie Windenergie	5
2.1 Aanleiding, probleemstelling en provinciaal belang.....	5
2.2 Primaire en secundaire zoekgebieden.....	5
2.3 Commissie mer	8
2.4 Plan-mer-plichtig besluit.....	9
2.5 Onderzoeken en aandachtspunten per zoekgebied	10
3. Participatie en ontwikkelstrategie	21
3.1 Participatie.....	21
3.2 Ontwikkelstrategie	23
3.3 Planning	24
3.4 Publicatie startnotitie	25
4. Omgevingsbeleid Zuid-Holland	26
4.1 Opzet Omgevingsbeleid	26
4.2 Regelmatige herziening	26
4.3 Toelichting Beleidscyclus	28

1. Inleiding

De energietransitie is een grote maatschappelijke opgave, waarin windenergie een belangrijke rol speelt. Het elektriciteitsverbruik in Zuid-Holland groeit snel door onder andere elektrische auto's, warmtepompen en de verduurzaming van de industrie. De opwek van windenergie dicht bij het verbruik zorgt voor minder druk op het elektriciteitsnet en lagere kosten voor de uitbreiding van energie-infrastructuur. Windenergie levert stroom op momenten dat er minder wordt opgewekt met zonnepanelen, wat zorgt voor een stabielere en betaalbare energievoorziening. Zo draagt windenergie bij aan een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening voor Zuid-Holland.

In het coalitieakkoord van 2023 – 2027 constateren GS dat de afspraken van de RES-regio's over de opwek van duurzame energie op land ook uitgevoerd moeten worden. Nu komt het aan op realisatie, waarbij de provincie de gemeenten aan de gemaakte afspraken houdt. Omdat de RES Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden achterliepen op het behalen van hun RES-doelstellingen, heeft de provincie in het voorjaar van 2024 de Routekaart RES gestart. De bedoeling van de Routekaart RES is om samen met de partners uit bovengenoemde regio's te kijken in hoeverre windenergie kan bijdragen om de doelstellingen voor duurzame opwek in 2030 te halen.¹

Met de vaststelling van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 (Herziening 2025) nemen de Provinciale Staten van Zuid-Holland op een aantal zoekgebieden voor windenergie op in de Omgevingsvisie. Met deze stap uit de Routekaart RES creëert de provincie duidelijkheid over waar de ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie liggen.

De zoekgebieden zijn kansrijke gebieden op regionale schaal, maar er moeten nog verdere onderzoeken, afwegingen en besluitvorming plaatsvinden. Dit vervolgproces met onderzoek en besluitvormingsmomenten is nodig om bepaalde zoekgebieden daadwerkelijk om te zetten naar concrete locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening. De uiteindelijke keuze welke zoekgebieden dat zijn, is afhankelijk van onder andere inspanningen op het terrein duurzame opwek in de RES-regio's en de verwachtingen over het te behalen doelbereik.

De Omgevingsverordening geeft met een aparte kaart aan waar volgens de provincie windturbines groter dan 45 meter as-hoogte mogen staan. Ontwikkelaars kunnen op deze plekken windturbines te ontwikkelen. Het omzetten van zoekgebieden naar concrete locaties voor windenergie heeft als doel om het doelbereik (RES-doelstellingen) voor duurzame opwek te behalen.

De omzetting van zoekgebieden naar locaties voor windenergie gebeurt met de Herziening Omgevingsbeleid Energietransitie Windenergie (Herziening Energietransitie Windenergie, ook wel de modulaire Herziening Energietransitie). De Herziening Energietransitie Windenergie is daarmee een volgende stap in de Routekaart RES. Deze Herziening heeft twee doelen. Allereerst ziet zij op de omzetting van de primaire zoekgebieden uit de

¹ Voor meer informatie over de Routekaart RES, zie: [Vragen over Routekaart RES - Provincie Zuid-Holland](#).

Omgevingsvisie naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening, door middel van aanvullend onderzoek, verdere afstemming met de RES-regio's, en participatie. Daarnaast zorgt deze Herziening voor aanvullend onderzoek naar de secundaire zoekgebieden uit de Omgevingsvisie. Dit zijn de facto “reserve”-zoekgebieden, maar kunnen tijdens de Herziening Energietransitie Windenergie nog nodig zijn om omgezet te worden naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening. De secundaire zoekgebieden kunnen ook op een later moment nog nodig zijn voor de groeiende duurzame elektriciteitsopgave in de periode 2030 tot 2050. Ook om te voorkomen dat er veel later nog nader onderzoek moet worden gedaan, is ervoor gekozen om dat nu meteen mee te nemen in de Herziening Energietransitie Windenergie.

De provincie heeft de aanpak voor dit proces in deze startnotitie op hoofdlijnen uitgewerkt. Van belang is de samenwerking met de RES-regio's en inliggende gemeenten. De zogeheten ontwikkelstrategie die met de Herziening 2025 in de Omgevingsvisie is aangekondigd is een procesaanpak waarin afspraken over ijkmomenten voor besluitvorming worden vastgelegd. Ook krijgt de manier waarop de omgeving verder bij de planuitwerking wordt betrokken (participatie) daarin een plaats.

2. Herziening Energietransitie Windenergie

2.1 Aanleiding, probleemstelling en provinciaal belang

De provincie heeft de verantwoordelijkheid om duurzame energie ruimtelijk mogelijk te maken. Dat doet de provincie samen met de Regionale Energiestrategie-regio's (RES-regio's) in Zuid-Holland. De RES-regio's bestaan uit gemeenten, waterschappen en provincie en hebben in 2021 de RES 1.0 afspraken over de te behalen doelstellingen voor duurzame opwek bestuurlijk vastgesteld. Voor de RES Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden gold begin 2024 dat het doelbereik uit zicht was. Ook bleek dat het provinciale Omgevingsbeleid beperkend werkte voor de realisatie van windturbines. Dit heeft in het voorjaar van 2024 geleid tot nieuwe afspraken tussen de provincie en deze drie RES-regio's en de start van het Routekaart RES traject.

De provincie heeft als onderdeel van de Routekaart RES een Omgevingseffectrapportage (OER) uitgevoerd. De OER is een technisch onderzoek waarin de provincie voor de RES Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden de ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie in kaart heeft gebracht. Hiermee is op regionale schaal op hoofdlijnen onderzocht wat de mogelijke effecten van windturbines op onder andere de omliggende natuur en het landschap zijn, en waar er ruimte voor windturbines is op basis van normen voor veiligheid, geluid en slagschaduw. De OER met daarin de beoordeling van de zoekgebieden is via deze link te vinden: [PlanMER - Provincie Zuid-Holland](#).

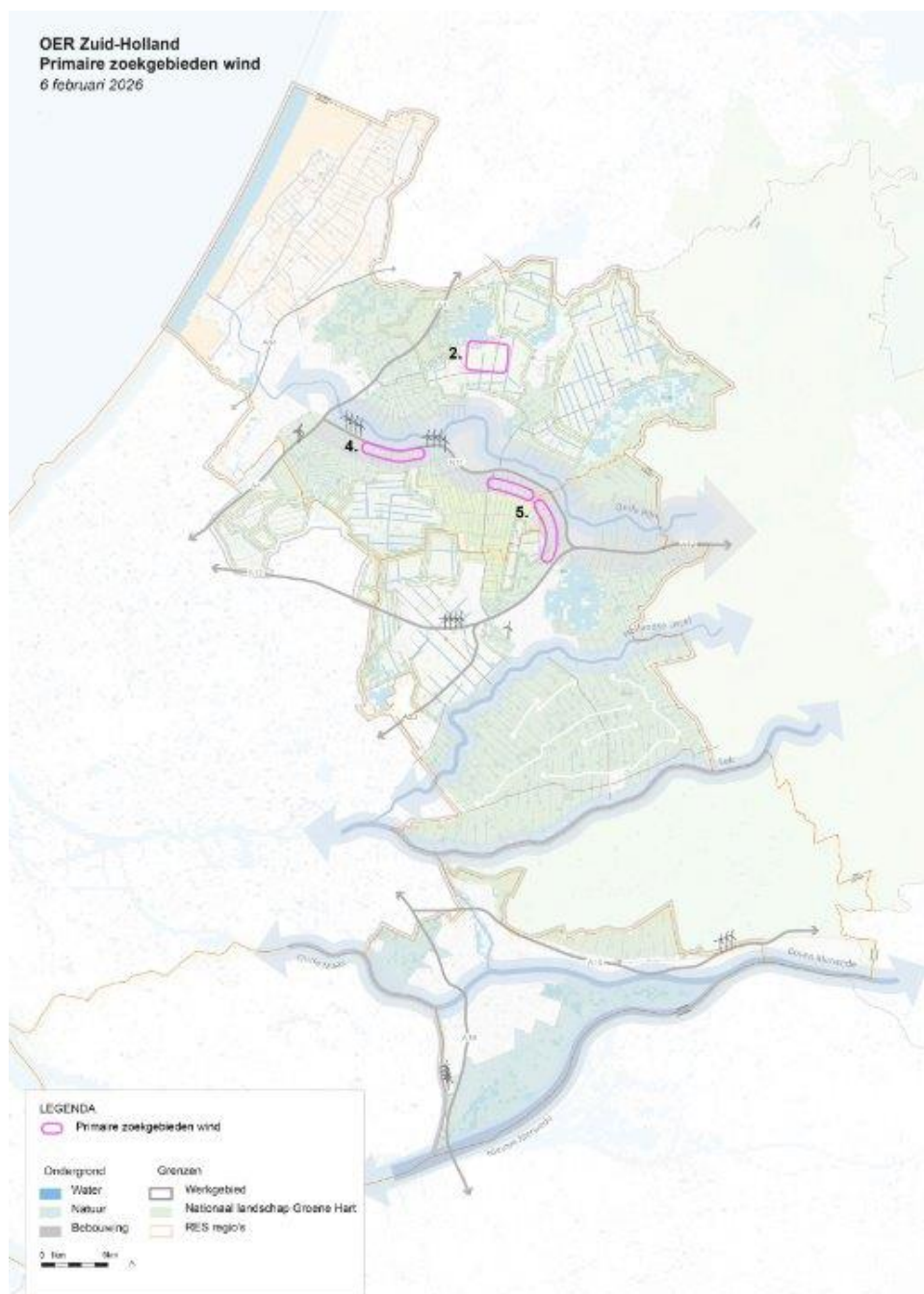
De OER was de basis om te komen tot een eerste selectie van best beoordeelde zoekgebieden. Tevens wordt ook voorgesteld om de plaatsingsvisie aan te passen om de mogelijkheden voor windenergie te verruimen. Op 3 juni 2026 worden de nieuwe plaatsingsvisie en best beoordeelde zoekgebieden in de Omgevingsvisie ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten.

De Herziening Energietransitie Windenergie heeft als doel om bepaalde zoekgebieden op te nemen als locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening. Tevens zorgt deze Herziening ervoor dat alle zoekgebieden – de primaire en de secundaire – verder onderzocht worden op de geschiktheid voor omzetting naar locaties voor windenergie (zie ook 2.2 Primaire en secundaire zoekgebieden). Welke zoekgebieden uiteindelijk worden omgezet naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening is afhankelijk van de resultaten van vervolgonderzoek per zoekgebied en nadere afspraken die de provincie met RES-regio's maakt binnen de nog uit te werken ontwikkelstrategie. De provincie richt zich hierbij in eerste instantie op de primaire zoekgebieden.

2.2 Primaire en secundaire zoekgebieden

De provincie maakt in de Omgevingsvisie onderscheid tussen primaire en secundaire zoekgebieden. Zowel de primaire als secundaire zoekgebieden zijn op basis van de OER als best beoordeelde zoekgebieden naar voren gekomen. Het gaat om drie primaire en negen secundaire zoekgebieden. De primaire zoekgebieden zijn de zoekgebieden die om verschillende redenen de provinciale

voorkeur hebben. Dit is gebaseerd op de beoordeling in de OER, de zienswijzen en bestuurlijke gesprekken met en inbreng van de RES-regio's.

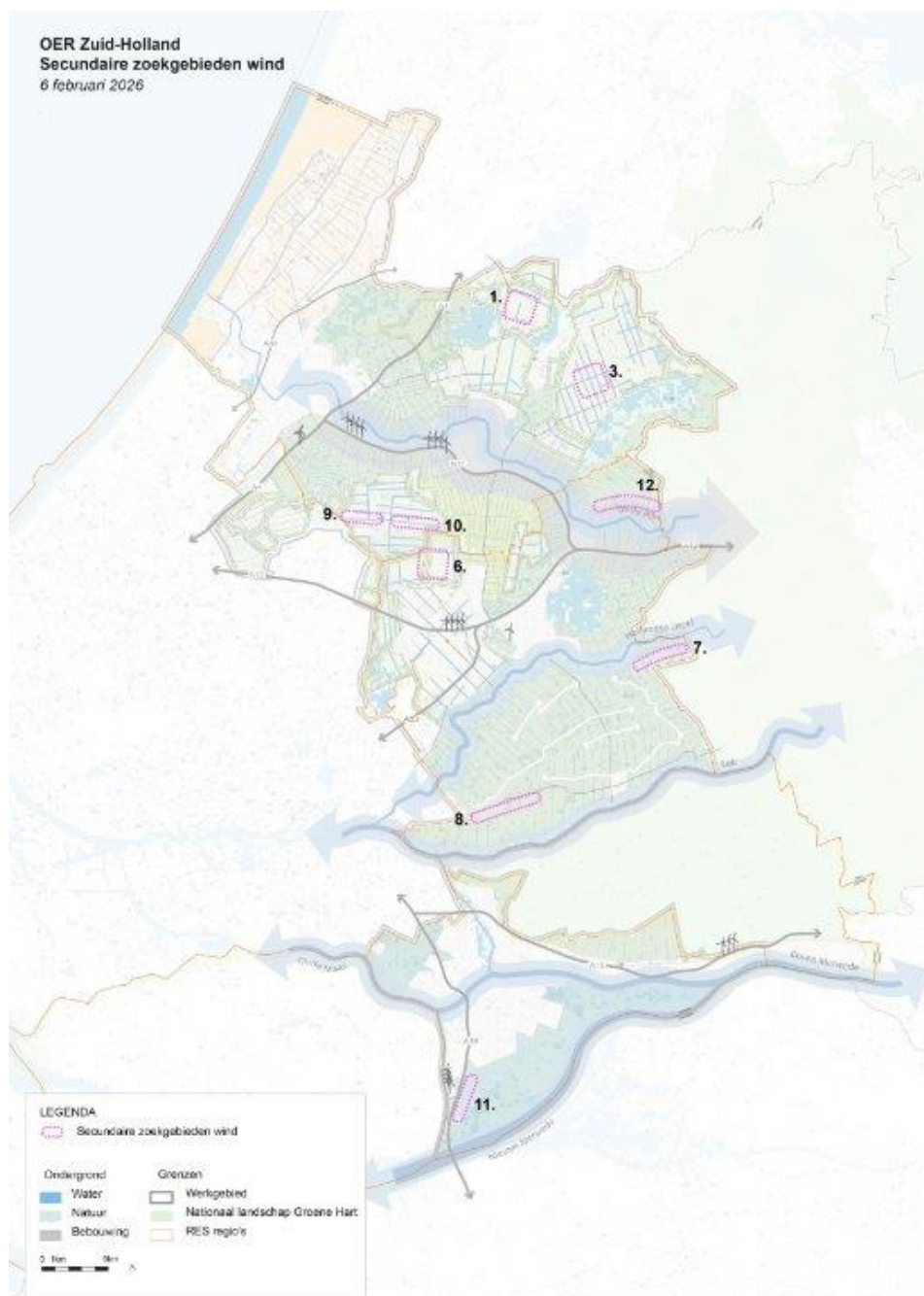

Primaire zoekgebieden:

2. Kaag en Braassem – Polder Vierambacht

4. Zoeterwoude en Alphen aan den Rijn – N11 / Polder Groenendijk

5. Alphen aan den Rijn en Bodegraven – N11 / Polder Steekt en Binnenpolder

Secundaire zoekgebieden:

1. Kaag en Braassem – Wassenaarsche Polder
3. Nieuwkoop – Polder Nieuwkoop
6. Waddinxveen – Achterofsche Polder
7. Krimpenerwaard – Roozendaalsche Polder
8. Krimpenerwaard – Lekkerkerksche Boezem
9. Zoeterwoude en Alphen aan den Rijn – Benthuizerpolder
10. Alphen aan den Rijn – Hazerswoudse Droogmakerij
11. Dordrecht – Zuidpunt
12. Bodegraven – Weijland en de Bree

Bij uitwerking van de zoekgebieden geldt een aantal uitgangspunten:

- Bij de ontwikkeling wordt gezocht naar opstellingen die hinder voor omwonenden en het aantal gehinderde omwonenden tot een minimum beperken;
- De voorkeur wordt gegeven aan eenvoudige lijnopstellingen en heldere clusters, in samenhang met de kenmerken van het landschap;
- Een minimale afstand van vijf kilometer tussen opstellingen om interferentie tussen windparken te voorkomen, tenzij anders aangetoond;
- De opstelling is zorgvuldig en in samenhang ontworpen en streeft een rustig beeld na;
- De richtingsverandering bij een lijnopstelling moet beperkt en bij voorkeur constant blijven;
- Bij de ontwikkeling wordt er gezocht naar landschapsinrichting in de omgeving die leidt tot verminderde dominantie van de turbines, zoals wegbeplanting langs wegen.

Tijdens de Herziening Energietransitie Windenergie wordt afgesproken wanneer er keuzes gemaakt worden over de zoekgebieden (ijkmomenten, zie hoofdstuk 3.2 Ontwikkelstrategie). Het uitgangspunt van de provincie is dat de primaire zoekgebieden uiteindelijk in de Omgevingsverordening worden opgenomen. Dit worden daarmee concrete locaties voor windenergie waar initiatiefnemers in de toekomst windenergie kunnen realiseren. Niet ieder zoekgebied kan of hoeft uitgewerkt te worden als locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening. Indien tijdens het proces van de Herziening Energietransitie Windenergie blijkt dat de primaire zoekgebieden onvoldoende kunnen bijdragen aan het doelbereik van de RES-regio, kan er beroep worden gedaan op de secundaire zoekgebieden (de "reserve"-zoekgebieden).

Ook in een later stadium, bijvoorbeeld op basis van nieuwe energiebehoefte na 2030, kan een secundair zoekgebied worden geactiveerd voor omzetting naar een locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening. Door de secundaire zoekgebieden in deze Herziening al te onderzoeken, heeft de provincie alle benodigde (onderzoeks)informatie voorhanden om een dergelijke omzetting te starten. Hierdoor is er dan geen nieuwe Herziening of planMER meer nodig.

Voor de RES Drechtsteden geldt dat de provincie het secundaire zoekgebied Zuidpunt alleen opwerkt naar een locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening als de RES Drechtsteden dit zelf wil. De RES-doelstelling is voor deze RES-regio namelijk in zicht.

2.3 Commissie mer

De primaire en secundaire zoekgebieden zijn ten behoeve van de besluitvorming over wijziging van de Omgevingsvisie binnen de Herziening 2025 onderzocht met een plan-mer (de Omgevingseffectrapportage, OER). In de OER zijn de best beoordeelde zoekgebieden voor de RES Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden naar voren gekomen. De Commissie mer heeft in het toetsingsadvies van het OER bij de Herziening 2025 het volgende aangegeven:

"De gevolgen voor vier alternatieven voor natuur zijn op basis van de best beschikbare informatie beoordeeld op een hoog abstractieniveau. De Commissie

acht de beoordeling van de alternatieven en het voorkeursalternatief plausibel, maar wijst op de onzekerheden vanwege de grote actieradius van veel voor windturbines gevoelige soorten (vleermuizen en vogels). Die risico's strekken zich niet alleen tot nabij een vogelrichtlijngebied gelegen locatie IA.04.HR14 (ten zuiden van de provinciale weg N11) maar ook tot andere gebieden. De Commissie acht een expertoordeel in deze vorm acceptabel omdat nu alleen zoekgebieden worden opgenomen in de omgevingsvisie. Op grond van de informatie in het OER kunnen geen windparken gerealiseerd worden.”

De provincie erkent dat en neemt het advies van de commissie mer over. In de Nota van Beantwoording bij het definitieve voorstel voor de Herziening 2025 heeft de provincie aangegeven welke onderzoeken per zoekgebied nog nodig zijn voordat deze als concrete locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening opgenomen kunnen worden, en welke procedure de provincie daarvoor wil doorlopen. Dit staat in deze startnotitie ook in 2.5 Onderzoeken en aandachtspunten per zoekgebied.

2.4 Plan-mer-plichtig besluit

Voor deze Herziening van de provinciale Omgevingsverordening is er sprake van een plan-mer-plicht vanwege kaderstellende uitspraken over toekomstige projecten met mogelijk aanzienlijke milieugevolgen. De reeds uitgevoerde OER bevat informatie over de milieugevolgen van het realiseren van windturbines in de zoekgebieden. Om een goed onderbouwd besluit over de opname van locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening te kunnen nemen, dient deze informatie op een aantal onderdelen aangevuld en verdiept te worden. Dat doet de provincie met een plan-mer-procedure. De resultaten van deze onderzoeken en analyses worden gevoegd bij het ontwerpbesluit van GS voor de Herziening Energietransitie Windenergie.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van het Omgevingsbeleid (hoofdzakelijk de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening) en het gebundelde vervolgonderzoek legt de provincie opnieuw voor aan de Commissie mer ter toetsing. Op basis van het advies en de verwerking van zienswijzen op het ontwerp-besluit maken GS een definitief voorstel voor de Herziening Energietransitie Windenergie.

Zoals aangekondigd in de Herziening Omgevingsbeleid 2025, die op 3 juni 2026 ter vaststelling wordt voorgelegd aan Provinciale Staten, worden alle zoekgebieden met de Herziening Energietransitie Windenergie nader onderzocht. De primaire zoekgebieden worden voorgedragen om op te nemen als locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening geeft aan op welke plekken in Zuid-Holland windturbines geplaatst kunnen worden. Afhankelijk van het bevoegd gezag kan een vergunningprocedure vervolgens met een Omgevingsplan/BOPA (gemeente) of projectbesluit ² (provincie) worden doorlopen.

² Op basis van de Omgevingswet en Energiewet (sinds 1 januari 2026 van kracht) kan de provincie ook *zonder* opname van locaties in de Omgevingsverordening met een projectbesluit een windpark mogelijk maken. De Omgevingsverordening geeft instructieregels aan derden, maar die regels zijn niet zelf-bindend. Omdat GS bevoegdheid voor windenergie zoveel mogelijk bij gemeenten wil laten, kiezen GS ervoor om de

2.5 Onderzoeken en aandachtspunten per zoekgebied

Voor de herziening 2025 is een Omgevingseffecrapportage (OER) uitgevoerd. Deze modulaire Herziening zal op het OER voortbouwen met onderzoeken ter verdieping van locatie-specifieke situaties. Per zoekgebied voor windenergie volgt hieronder een toelichting op de onderzoeken die de provincie de komende periode zelf gaat uitvoeren. Speciale aandacht wil de provincie in deze modulaire Herziening schenken aan de effecten op natuur. Hier zal de provincie in eerste instantie met de Omgevingsdienst verkennend onderzoek naar doen. Bij de omzetting naar locaties wordt onderzoek gedaan naar een goede ecologische inpassing, rekening houdend met de actieradius van risicosoorten.

Zoekgebied 1. Kaag en Braassem – Wassenaarsche polder / IA.01.HR

Op basis van de OER ziet de provincie mogelijkheden voor een concentratie van 9 windturbines in de vorm van een cluster op deze locatie. Er moet rekening gehouden worden met hoogtebeperkingen voor het vliegverkeer vanuit Schiphol. De OER bracht dit al naar voren, en dit kwam ook terug in een aantal zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025. Verder onderzoek naar de hoogtebeperkingen is nodig en kan het plaatsingspotentieel beïnvloeden. Het zoekgebied valt voor een groot deel samen met het zoekgebied dat de regio Holland-Rijnland zelf als te onderzoeken alternatief heeft aangedragen bij aanvang van de OER (zoekgebied AL.03.HR in de OER).

Dit zoekgebied heeft kans op interferentie met zoekgebied 2. *Kaag en Braassem – Polder Vierambacht*. Een afweging tussen deze zoekgebieden is onderdeel van verdere besluitvorming. De provinciale voorkeur gaat op dit moment uit naar zoekgebied 2, omdat de potentie aan opgesteld vermogen groter is en het zoekgebied beter is beoordeeld in de OER.

concrete locaties voor windenergie eerst in de Omgevingsverordening te laten landen. Daarna kan worden gezien in hoeverre een projectbesluit nodig is om tot projectrealisatie te komen.

Zoekgebied 2. Kaag en Braassem – Polder Vierambacht / IA.02.HR

De provincie ziet op basis van de OER op deze locatie mogelijkheden voor een concentratie van 12 windturbines in de vorm van een cluster. Dit zoekgebied scoort op basis van de OER op alle criteria goed. Er zijn veel zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 ingediend die gaan over de landschappelijke waarden en open ruimte van deze polder. De provincie erkent dat de landschappelijke impact fors zal zijn. Vergeleken met vrijwel alle andere gebieden binnen het onderzoek, scoort de polder Vierambacht echter het beste. Dit geldt ook voor de verenigbaarheid met landschappelijke waarden. Binnen het zoekgebied is er ruimte om de meest passende en bij voorkeur compacte opstelling te ontwikkelen. De omgang met beplanting, randen, wegen en bebouwingslinten zijn onderdelen voor ontwerp onderzoek en een verdere uitwerking. Het zoekgebied valt voor een groot deel samen met het zoekgebied dat de regio Holland Rijnland zelf heeft aangedragen bij aanvang van de OER (zoekgebied AL.04.HR in de OER). Er is in de zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 gewezen op effecten op de natuurgebieden bij de Hemmen aan de zuidrand van het Braassemermeer. Dit is een aandachtspunt voor het ontwerp onderzoek. De provincie verwacht dat dit een goede inpassing niet in de weg hoeft te staan.

Dit zoekgebied heeft kans op interferentie met zoekgebied 1. *Kaag en Braassem – Wassenaarsche polder*. Een afweging tussen deze zoekgebieden is onderdeel van verdere besluitvorming. De provinciale voorkeur gaat uit naar zoekgebied 2, omdat de potentie aan opgesteld vermogen groter is en het zoekgebied beter is beoordeeld in de OER.

Zoekgebied 3. Nieuwkoop – Polder Nieuwkoop / IA.03.HR

Op basis van de OER ziet de provincie mogelijkheden voor een concentratie van 9 windturbines in de vorm van een cluster op deze locatie, maar er moet verder onderzoek gedaan worden naar de effecten op weidevogels (kansrijk weidevogelgebied) en de hoogtebeperkingen vanwege het vliegverkeer van Schiphol. Dit kan gevolgen hebben voor de mogelijkheden voor windturbines. Verder moet er in dit zoekgebied rekening gehouden worden met de ontwikkeling van nieuwbouwwijk Buytenwech-

Noord (240 woningen) waarvan de bouw op dit moment gaande is.

Zoekgebied 4. Zoeterwoude en Alphen aan den Rijn – N11 / Polder Groenendijk / IA.04.HR

Op basis van de OER ziet de provincie kansen voor een lijnopstelling van 6 windturbines parallel aan de infrastructurele bundel van de N11, het spoor en de Oude Rijn. Dit gebied grenst aan het gebied dat de RES-regio en NOVEX Groene Hart als Energy Lane heeft betiteld. Dit zoekgebied ligt ten opzichte

van andere zoekgebieden relatief dicht bij een bebouwingslint. Hier moet rekening mee gehouden worden bij de verdere uitwerking van het zoekgebied.

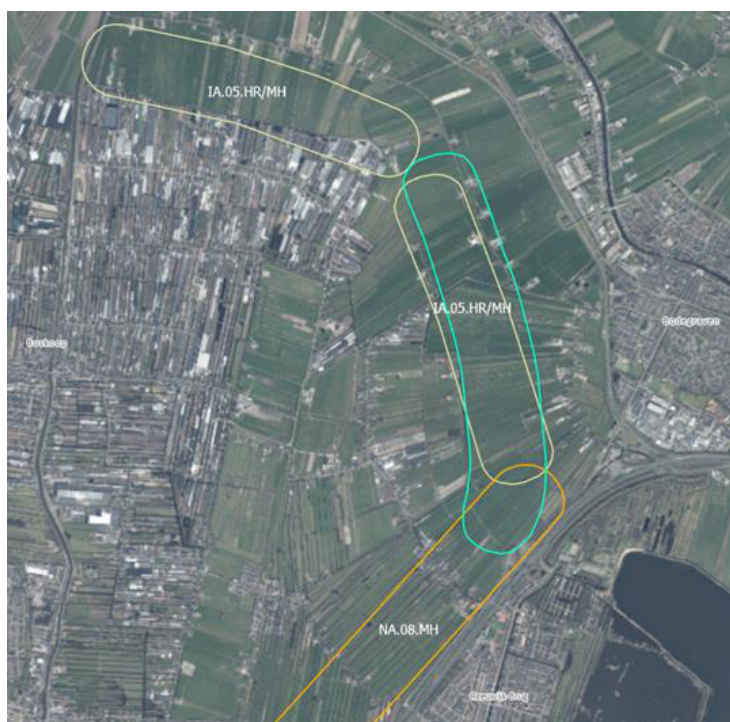
Met name in het westelijk deel van het zoekgebied is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van beschermde weidevogels. Ook bekijkt de provincie welke implicaties de recente aanwijzing van het Rijk van het nabijgelegen Vogelrichtlijn- en N2000-gebied de Wilck als beschermingsgebied voor de grutto. Vanwege de externe werking van Natura 2000 zal in ieder geval rekening moeten worden gehouden met verstoringafstanden voor de grutto en andere aangewezen soorten. De provincie zal onderzoeken of windturbines in dit zoekgebied zo in te passen zijn dat significante invloed op de grutto en andere door het Rijk aangewezen Natura 2000-soorten uit te sluiten is. Daarnaast is een deel van dit zoekgebied door de provincie ook aangewezen als kansrijk en/of belangrijk weidevogelgebied. Realisatie van windturbines zal de functionaliteit van het gebied voor weidevogels aantasten en deze aantasting moet worden gecompenseerd. De provincie brengt in kaart hoe groot de compensatie-opgave is. Verder is er onderzoek nodig of een

kabeltracé van het nieuw te bouwen elektriciteitsstation Barrepolder de plaatsingsmogelijkheden beïnvloedt.

De provincie onderzoekt ook in hoeverre windturbines in dit zoekgebied invloed hebben op de molenbiotopen bij Hazerswoude, en of windturbines zo in te passen zijn dat de mogelijke invloed beperkt blijft.

Op basis van de zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 en gesprekken met de regio ziet de provincie met name ruimte in het oostelijk deel van het zoekgebied, in samenhang met repowering van de bestaande turbines ten oosten van het zoekgebied. In het vervolgonderzoek wil de provincie dan ook de landschappelijke en technische aansluiting betrekken van de al bestaande windturbines langs de N11 ten oosten van het zoekgebied. De uitwerking van dit zoekgebied moet ook in samenhang worden gezien met zoekgebied 5. *Alphen aan den Rijn en Bodegraven – N11 / Polder Steekt en Binnenpolder*.

Zoekgebied 5. Alphen aan den Rijn en Bodegraven – N11 / Polder Steekt en Binnenpolder / IA.05.HR/MH

Het gebied, dat deel uitmaakt van de Energy Lane van de RES-regio, biedt potentie voor een lijnopstelling van 9 windturbines, verdeeld over de gemeenten Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Aan de zuidkant vergroot de provincie het zoekgebied op verzoek van de regio. In een vervolgonderzoek kijkt de provincie naar aanleiding van de zienswijzen in een breder plangebied richting N11 naar verschillende mogelijkheden voor opstellingen.

 Aangepast zoekgebied IA.05HR/MH. Een deel van zoekgebied NA.08.MH is toegevoegd

Veel zienswijzen stelden voor het zoekgebied op te schuiven richting de N11 vanuit verschillende overwegingen waaronder behoud van landschap, weidevogels en leefkwaliteit. Ook de RES Midden-Holland stelt voor om het zoekgebied op grondgebied van Bodegraven dichterbij de N11 te plaatsen. Daarnaast stelt zij voor om het zoekgebied NA.08.MH uit de OER langs de A12 toe te voegen, zodat de voorgestelde zoekgebieden meer aansluiten bij de reservezoekgebieden voor windenergie uit Regionale Energiestrategie Midden-Holland.

Vanwege de vele verzoeken om het zoekgebied meer richting N11 te verplaatsen, gaat de provincie in een vervolgonderzoek bekijken wat de mogelijkheden voor

windenergie zijn in relatie tot andere belangen zoals weidevogels en leefkwaliteit. Verschillende opstellingsvarianten ten zuiden van de N11 worden in samenhang onderzocht. De provincie heeft daarbij de voorkeur voor een doorgaande en herkenbare lijn zonder scherpe knikken. Uit ontwerpend onderzoek moet blijken of een dergelijke lijn mogelijk is, of dat één of meerdere clusters in dit zoekgebied meer passend zijn. Hierbij is het belangrijk om te onderzoeken of dit kan op een manier waarin er géén overlap is met belangrijk weidevogelgebied en/of NNN-gebied.

Het is voor dit zoekgebied onmogelijk om overlap met kansrijk weidevogelgebied te voorkomen. Realisatie van windturbines zal de functionaliteit van dit gebied voor weidevogels aantasten en deze aantasting moet worden gecompenseerd. Daarom is het belangrijk om in kaart te brengen hoe groot de compensatieopgave zou zijn. Mocht hieruit blijken dat er mogelijkheden voor passende opstellingen dichters langs de N11 zijn, dan neemt de provincie dit mee in de verdere besluitvorming.

Dit betekent ook dat de provincie op dit moment het verzoek om het zoekgebied te verschuiven naar de N11 niet overneemt. In het gebied nabij Bodegraven voorziet de provincie beperkingen c.q. extra hinder voor de westelijke woonkern van Bodegraven. In het gebied nabij Alphen aan den Rijn gaat het om belangrijk weidevogelgebied.

Nader onderzoek moet verder uitsluitsel geven welke specifieke plaatsingsmogelijkheden er zijn.

Zoekgebied NA.08.MH

De RES Midden-Holland stelt voor om het zoekgebied NA.08.MH uit de OER toe te voegen aan de provinciale omgevingsvisie. Dit zoekgebied langs de A12 is benoemd in de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) van de RES-regio.

De toevoeging van het zoekgebied langs de A12 kan de provincie voor een deel honoreren. Dit gebied overlapt namelijk voor een groot deel met belangrijk weidevogelgebied en een aantal bebouwingslinten. Daarom neemt de provincie een deel van dit voorstel (circa een derde) over en voegt dit toe aan het oorspronkelijke zoekgebied 5. uit het ontwerp-Omgevingsbeleid.

Zoekgebied 6. Waddinxveen – Achterofsche Polder / IA.06.MH

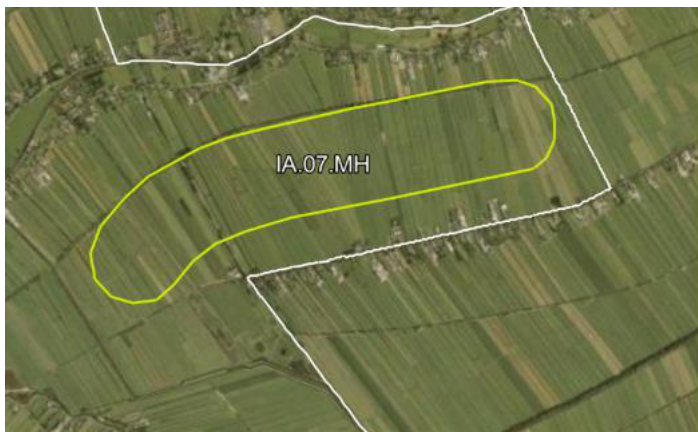

Op basis van de OER ziet de provincie hier mogelijkheden voor een clusteropstelling van 9 windturbines ten zuiden van het Bentwoud. Op basis van de zienswijzen en gesprekken met de RES Midden-Holland, heeft de provincie besloten om het zoekgebied nu niet op te werken naar de Omgevingsverordening, maar om deze naar een secundair zoekgebied te wijzigen. De status van het zoekgebied wijzigt hiermee van primair naar secundair. De regionale energieopgave kan eerst worden ingevuld op locaties langs de A12 en N11. Door het zoekgebied als secundair zoekgebied aan te wijzen geldt het als

reserve voor het geval dat de primaire zoekgebieden en de optimalisatie van de bestaande windturbines van Distripark A12 Waddinxveen onvoldoende blijken bij te kunnen dragen aan de realisatie van de RES-doelstelling.

Verdere uitwerking en onderzoek van dit zoekgebied gebeurt in samenhang met de nabijgelegen zoekgebieden 9. *Alphen aan de Rijn – Zoeterwoude, Benthuizerpolder* en 10. *Alphen aan de Rijn – Hazerswoudse Droogmakerij*. Opstellingen van windturbines binnen deze zoekgebieden hebben visuele en landschappelijke invloed op elkaar. Onderzoek moet uitwijzen wat aanvaardbare opstellingsmogelijkheden zijn. Hierbij kan ook gekeken worden naar de mogelijkheden voor windturbines in combinatie met (uitbreiding van) het recreatiegebied.

Zoekgebied 7. Krimpenerwaard – Roozendaalsche polder / IA.07.MH

De provincie ziet op basis van de OER mogelijkheden voor de opstelling van een lange lijn van 6 windturbines. Het verzoek van de RES Midden-Holland om het zoekgebied te wijzigen naar secundair neemt de provincie over. Door het gebied als secundair zoekgebied en daarmee als reserve aan te

wijzen, kan de regionale energieopgave eerst worden ingevuld op locaties langs de A12 en N11.

Er dient vervolgonderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van weidevogels en het nabijgelegen N2000-gebied. Een andere onderzoeksvraag is hoe mogelijke plaatsing zich verhoudt met de aangrenzende ontwikkelingen voor een windpark in de provincie Utrecht, zodat grensoverschrijdende landschappelijke en ecologische effecten in samenhang kunnen worden beoordeeld.

Zoekgebied 8. Krimpenerwaard – Lekkerkerksche Boezem / IA.08.MH

Op basis van de OER ziet de provincie hier mogelijkheden voor de opstelling van een lange lijn van 7 windturbines. Op basis van de zienswijzen en gesprekken met de RES Midden-Holland, heeft de provincie besloten om het zoekgebied nu niet op te werken naar de Omgevingsverordening, maar om deze naar een secundair

zoekgebied te wijzigen. De status van het zoekgebied wijzigt daarmee van primair naar secundair. Door het gebied als secundair zoekgebied en daarmee als reserve aan te wijzen, kan het regionale energiedoel eerst worden ingevuld op locaties langs de A12 en N11.

Voor dit zoekgebied gelden mogelijk beperkingen ten westen van de N476 vanuit Werelderfgoed Kinderdijk. Er is een quick scan dan wel zogeheten Heritage Impact Assessment (HIA) nodig om de effecten goed in kaart te brengen. De resultaten daarvan kunnen leiden tot bijvoorbeeld hoogtebeperkingen, wat effect heeft op het potentieel opgesteld vermogen. Ook dient onderzocht te worden wat de effecten zijn van een hoogspanningstracé van Tennet en de plannen van de Gasunie voor een zogeheten waterstofbackbone.

Zoekgebied 9. Zoeterwoude en Alphen aan de Rijn – Benthuizerpolder / NA.05.HR

Op basis van de OER ziet de provincie mogelijkheden voor de opstelling van een lijn van 4 windturbines in samenhang met 4 turbines in zoekgebied 10 (*Alphen aan de Rijn – Hazerswoudse Droogmakerij*). Landschappelijk gezien is dit een nieuwe structuur dwars door een aantal droogmakerijen met verschillende randen, kruisende structuren en in de nabijheid van bebouwingslinten. Bij de nadere

uitwerking vraagt dit aandacht. Vanuit landschappelijke kwaliteit en leefomgevingskwaliteit is het ongewenst windturbines in dit zoekgebied mogelijk te maken samen met windturbines in zoekgebied 4. *Alphen aan den Rijn – Polder Groenendijk*.

In het vervolgonderzoek naar opstellingsvarianten en landschappelijke inpassing is aandacht nodig voor de nabijgelegen zoekgebieden 6. *Waddinxveen – Achterofsche Polder* en 10. *Alphen aan de Rijn – Hazerswoudse Droogmakerij* en de bestaande turbines langs de N11. Nader onderzoek moet ook ingaan op de invloed op de recreatieve en ecologische functies van het Bentwoud waarop sommige indieners van zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 hebben gewezen.

Zoekgebied 10. Alphen aan den Rijn

– Hazerswoudse Droogmakerij / NA.06.HR

Op basis van de OER ziet de provincie mogelijkheden voor de opstelling van een lijn van 4 windturbines in samenhang met 4 windturbines in zoekgebied 9 (*Zoeterwoude en Alphen aan de Rijn – Benthuizerpolder*). Landschappelijk gezien is dit een nieuwe structuur dwars door een aantal droogmakerijen met

verschillende randen en kruisende structuren. Bij de nadere uitwerking vraagt dit aandacht.

De provincie onderzoekt ook in hoeverre windturbines in dit zoekgebied invloed hebben op de molenbiotoop Benthuizen, en of windturbines zo in te passen zijn dat de mogelijke negatieve invloed beperkt blijft.

Vanuit landschappelijke kwaliteit en leefomgevingskwaliteit is het ongewenst windturbines in dit zoekgebied mogelijk te maken samen met het zoekgebied 6. *Waddinxveen – Achterofsche Polder*. In het vervolgonderzoek naar opstellingsvarianten en landschappelijke inpassing is aandacht nodig voor de bestaande turbines langs de N11 en zoekgebied 5. *Alphen aan de Rijn en Bodegraven – Polder Steekt en binnenpolder, N11*. Nader onderzoek moet ook ingaan op de invloed op de recreatieve en ecologische functies van het Bentwoud waarop sommige indieners van zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 hebben gewezen.

Zoekgebied 11. Dordrecht – Zuidpunt - IA.11.DR

Op basis van de OER ziet de provincie hier mogelijkheden voor de opstelling van een lijn van 5 windturbines. Langs de infrabundel A16, afrit 19 en de Wieldrechtse Zeedijk.

Omdat de RES Drechtsteden volgens de RES Voortgangsrapportage 2025 inmiddels op koers ligt om de RES-doelstelling van 2030 te halen, ziet de provincie op dit moment geen aanleiding om een locatie voor windenergie op te nemen in de Omgevingsverordening. De RES-partners c.q. gemeente Dordrecht kan wel, mocht daar behoefte aan zijn, verzoeken dat het zoekgebied wordt omgezet naar een locatie voor windenergie in Omgevingsverordening. De zienswijzen op de ontwerp Herziening 2025 voor dit zoekgebied waren overwegend positief, en diverse indieners wezen erop

dat Dordtse ondernemers al jaren kampen met structurele netcongestie en dat een windpark hun economische concurrentiepositie zal versterken en hen de kans biedt om hun bedrijfsvoering te verduurzamen.

Zoekgebied 12. Bodegraven – Weijland en de Bree / LA.07.MH

De provincie ziet op basis van de OER mogelijkheden voor een opstelling van een lijn van 7 windturbines in een open ruimte met relatief weinig bebouwing. Dit zoekgebied scoort op basis van de OER erg goed op het criterium

leefomgeving, omdat er vrijwel geen bebouwing in de

omgeving ligt. Knelpunten zijn hier natuur en cultuurhistorie, waaronder de nabijheid van het kroonjuweel Wierickerschans. Verder onderzoek zal in beeld moeten brengen of de effecten van een eventuele opstelling acceptabel zijn.

3. Participatie en ontwikkelstrategie

3.1 Participatie

Voordat in Zuid-Holland een windpark kan worden gerealiseerd, moet de provincie dit eerst ruimtelijk mogelijk maken. Dit gebeurt in de beleidsfase door zoekgebieden en/of locaties voor windenergie op te nemen in het Omgevingsbeleid. Om windenergie toe te laten in de RES-regio's Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden heeft de provincie gekozen voor twee beleidsfases:

1. het aanwijzen van zoekgebieden in de Omgevingsvisie;
2. het omzetten van zoekgebieden naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening.

Eerste beleidsfase

De eerste beleidsfase heeft de provincie met het opnemen van zoekgebieden in de Omgevingsvisie afgerond met de Herziening 2025. Hierin zijn de mogelijkheden voor windenergie op hoofdlijnen onderzocht.

Tweede beleidsfase

Met de Herziening Energietransitie Windenergie gaat de provincie de tweede beleidsfase in en wordt per zoekgebied gekeken welke mogelijkheden er zijn voor omzetting van een zoekgebied naar concrete locaties voor windenergie en onder welke condities dit kan. Hierbij wordt de omgeving nadrukkelijker betrokken dan in de eerste beleidsfase.

Dit gebeurt in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) waar doelen zijn geformuleerd voor het duurzaam opwekken van elektriciteit. De doelen en verdere bestuurlijke afspraken die de provincie en RES-regio's hierover hebben gemaakt, vormen hierbij het uitgangspunt.

Bij het bepalen van de locaties voor windenergie betreft de provincie de omgeving door te informeren en te raadplegen. De provincie haalt zorgen, wensen en opvattingen op die kunnen meewegen bij de uiteindelijke besluitvorming door GS en PS. Het doel is niet om instemming van iedereen te verkrijgen, maar om acceptatie te bevorderen door de omgeving zo goed mogelijk mee te nemen in het besluitvormingsproces en daarbij zo zorgvuldig en transparant mogelijk te zijn (zie paragraaf 4.1 voor de invulling van participatie).

Projectfase

Zodra zoekgebieden zijn omgezet naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening volgt de projectfase. Dit geldt dus niet voor alle zoekgebieden, maar alleen de zoekgebieden die omgezet worden naar een locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening. In de projectfase volgt een intensiever locatie-specifiek participatietraject, waarin de omgeving meer directe invloed heeft op de uitwerking en uitvoering van een windproject. Dit gaat dan over het ontwerp, de precieze plaatsing, aantallen en hoogte van de windturbines, maar ook de mate waarin lokaal eigendom van de windturbines een voorwaarde kan zijn bij de projectrealisatie. Ook worden er afspraken gemaakt met de

omgeving over de voorwaarden tijdens de bouw en exploitatie. De provincie verwacht van initiatiefnemers, conform de Omgevingswet, dat zij in hun participatieplan laten zien op welke manier zij de omgeving betrekken – vóór vergunningverlening én na ingebruikname van de turbines.

Participatie tot nu toe

Om te komen tot de zoekgebieden in de Omgevingsvisie zijn in dit traject een aantal momenten geweest waarop inwoners, medeoverheden en organisaties hebben kunnen reageren:

- Open Huis: Voorafgaand aan de internetconsultatie, is op 6 maart 2025 een Open Huis georganiseerd voor medeoverheden en organisaties in het Provinciehuis. De provincie gaf die dag uitleg en vroegen hen mee te denken over de wijziging van het Omgevingsbeleid.
- Internetconsultatie: De internetconsultatie heeft plaatsgevonden van 6 t/m 24 maart 2025. Iedereen die dit wilde, kon via een online formulier op onze website of via de mail op de voorstellen van de provincie reageren. In de Nota van Motivering die met de ontwerp-Herziening Omgevingsbeleid 2025 is gepubliceerd is uitgelegd hoe we met de reacties uit de internetconsultatie zijn omgegaan.
- Webinar: Op 30 oktober 2025 is er een online webinar geweest voor medeoverheden. In deze webinar hebben ambtenaren uitleg gegeven over de Herziening 2025. De webinar is bedoeld om een technische toelichting te geven, maar niet om voorstellen voor veranderingen te bespreken.
- Terinzagelegging: Iedereen die dit wilde, heeft van 4 november t/m 15 december 2025 door middel van een zienswijze kunnen reageren op de ontwerp-Herziening Omgevingsbeleid 2025. In de Nota van Beantwoording en de Themabeantwoording van de Herziening 2025 is weergegeven op welke manier de zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van de Herziening 2025.

Naast deze momenten heeft de provincie in de aanloop naar de vaststelling van de Herziening 2025 als RES-partner veelvuldig afgestemd met de andere RES-partners uit de RES-regio's.

Participatie vervolg

Participatie betekent dat de provincie inwoners, bedrijven, overheden of organisatie betrekken bij het maken van beleid. Een onderdeel van de participatie is de internetconsultatie. Dat wil zeggen dat we via de provinciale website een oproep doen om mee te denken over nieuw beleid waar we mee bezig zijn. Ook voor deze startnotitie wil de provincie de omgeving en betrokkenen oproepen hun inbreng kenbaar te maken, zodat de provincie dit kan meenemen in de verdere uitwerking. Daarbij hanteert de provincie opnieuw de internetconsultatie en een dialoog met organisaties en medeoverheden via het Open Huis. Hoe de provincie de inbreng heeft verwerkt, is later terug te zien in de Nota van Beantwoording bij het ontwerp van de modulaire Herziening.

Daarnaast gaat de provincie via speciale webpagina's, social media en bewonersavonden de omgeving actief informeren over de verder planuitwerking.

Ook daarbij bestaat de mogelijkheid om reacties te geven, en doet de provincie hiervan verslag en betreft zij dit bij de verdere besluitvorming.

De provincie wil bij het uitwerken van de aanpak voor participatie zoveel mogelijk samenwerken en optrekken met de RES-regio's, en hierover nadere afspraken maken in de zogeheten ontwikkelstrategie (zie hieronder). Het gaat de inwoners en veelal de bedrijven en de organisaties van de betrokken RES-regio's immers aan. Een gedragen beeld van provincie en gemeenten hoe het proces moet worden vormgegeven en uitgevoerd, kan bij een goede communicatie de acceptatie vergroten.

3.2 Ontwikkelstrategie

De zoekgebieden in de Omgevingsvisie, die op 3 juni 2026 voor besluitvorming bij Provinciale Staten voorligt, zijn voortgekomen uit de Omgevingseffectrapportage (OER). Dit is een technisch onderzoek waarin de provincie voor de RES Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden de ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie in beeld heeft gebracht. De provincie onderzocht wat onder andere de effecten van windturbines zijn op de omliggende natuur en waar ze geplaatst kunnen worden op basis van normen voor geluid en slagschaduw.

De provincie maakt in de Omgevingsvisie onderscheid tussen primaire en secundaire zoekgebieden. Het uitgangspunt van de provincie is dat de primaire zoekgebieden uiteindelijk in de Omgevingsverordening worden opgenomen. Dit zijn de zoekgebieden waar initiatiefnemers in de toekomst windenergie kunnen realiseren.

In de aanloop naar definitieve vaststelling van de zoekgebieden heeft de provincie veelvuldig overleg gevoerd met de RES-regio's. Voor de RES-regio Drechtsteden is duidelijk geworden dat deze regio inmiddels op koers ligt en aanvullende windenergie voorlopig niet nodig is. Wel wil de provincie eventuele verzoeken vanuit de regio om windenergie mogelijk te maken honoreren. Dit moet na de vorming van colleges van burgemeester en wethouders duidelijk worden.

Voor de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland ligt dit anders. Zij liggen niet op koers. De provincie heeft in de aanloop naar definitieve vaststelling van de zoekgebieden in de Omgevingsvisie veelvuldig overleg gevoerd met beide regio's. Op basis van deze gesprekken en de actieve inbreng per brief en zienswijzen heeft de provincie een aantal wijzigingen met betrekking tot de zoekgebieden doorgevoerd. Het aantal primaire zoekgebieden is teruggebracht naar drie. Op basis van de toegezegde, aanvullende inspanningen vanuit de regio (bijvoorbeeld op het terrein van zonne-energie), denkt de provincie dat het doelbereik voor duurzame opwek voor een belangrijk deel kan worden gedekt.

Het is ook hierom dat niet ieder zoekgebied kan of hoeft te worden uitgewerkt als locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening. Pas wanneer blijkt dat de primaire zoekgebieden onvoldoende kunnen bijdragen aan het doelbereik van de RES-regio, kan er beroep worden gedaan op de secundaire zoekgebieden. Daarom worden zowel de primaire als secundaire zoekgebieden in de modulaire Herziening Energietransitie onderzocht, zodat van alle zoekgebieden de mogelijkheden en potentie goed in beeld zijn.

Tijdens de modulaire Herziening Energietransitie maakt de provincie met de RES Holland Rijnland en Midden-Holland afspraken wanneer en hoe keuzes worden gemaakt om zoekgebieden al dan niet om te zetten naar locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening. Een ontwikkelstrategie is een procesaanpak tussen provincie en regio waarin afspraken over ijkmomenten voor besluitvorming worden vastgelegd. De belangrijkste ingrediënten voor een ontwikkelstrategie zijn hieronder uiteengezet:

1. Doelbereik

Allesbepalend bij deze keuzes is de mate van inspanningen vanuit de regio om de doelstellingen voor duurzame opwek te halen en in hoeverre beloftes kunnen worden waargemaakt. Indien een RES-regio aangeeft vrijwel alles met opwek van zonne-energie te kunnen oplossen c.q. minder of geen windenergie wenst mogelijk te maken, dan dient een sluitende onderbouwing te volgen. Op die manier kan ook de eventuele restopgave voor windenergie worden bepaald.

2. Bevoegd gezag

Provincie en gemeenten maken gedurende het proces afspraken over wie bevoegd gezag wenst te zijn bij een eventueel later te ontwikkelen windpark, en wie daarmee de vergunningverlening op zich wil nemen. Onder de nieuwe Energiewet is alles onder de 15 megawatt opgesteld vermogen aan gemeenten, daarboven aan de provincie.

3. Ijkmomenten

Provincie en regio leggen in de tijd een aantal besluitvormingsmomenten vast voor de onderbouwing voor doelbereik en welke zoekgebieden daadwerkelijk worden opgenomen in de Omgevingsverordening als locaties voor windenergie. Een beslissende stap waarop de provincie met de RES-regio de balans opmaakt, is de aanloop naar de vaststelling van de ontwerp modulaire Herziening. Dan moet ook duidelijk zijn in hoeverre primaire zoekgebieden al dan niet haalbaar zijn en of secundaire zoekgebieden toch geactiveerd moeten worden.

4. Samenwerken op participatie

Een ander belangrijk ingrediënt van de ontwikkelstrategie is de manier waarop de provincie en RES-regio/gemeenten de omgeving willen betrekken bij de verdere planuitwerking. De provincie heeft in deze startnotitie al eerste uitgangspunten geformuleerd maar wil dit verder zoveel mogelijk met de RES-partners verder uitwerken en uitvoeren.

3.3 Planning

De startnotitie van de Herziening Energietransitie Windenergie wordt eind maart 2026 aangeboden aan de Statencommissie Economie en Energie. Daarmee worden PS in staat gesteld om de startnotitie gelijktijdig met de Herziening Omgevingsbeleid 2025 vast te stellen.

Vaststelling door Gedeputeerde Staten van het ontwerp van de Herziening Energietransitie Windenergie is momenteel voorzien in het tweede kwartaal van 2027. Het ontwerp wordt vervolgens vrijgegeven voor de terinzagelegging. De planning is gericht op aanbidding van het definitieve ontwerp aan Provinciale Staten in het vierde kwartaal van 2027.

De globale planning van de modulaire Herziening Energietransitie is hieronder schematisch weergegeven:

Beoogde planning modulaire Herziening Energietransitie

Q3 2026	Ontwikkelstrategie	GS: vaststelling en publicatie
Mei/juni 2027	Ontwerp	GS: vaststelling en terinzagelegging ontwerp modulaire Herziening Energietransitie
Oktober 2027	Definitief voorstel	GS: vaststelling definitief voorstel modulaire Herziening Energietransitie. GS delen vervolgens het definitieve voorstel met PS

3.4 Publicatie startnotitie

Het vaststellen van de startnotitie modulaire Herziening Energietransitie van het Omgevingsbeleid is een bevoegdheid van PS. De startnotitie wordt gelijktijdig met het definitieve voorstel voor de algemene Herziening Omgevingsbeleid 2025, aangeboden aan Provinciale Staten. Na vaststelling door Provinciale Staten, zullen Gedeputeerde Staten uitvoering gaan geven aan de startnotitie.

4. Omgevingsbeleid Zuid-Holland

4.1 Opzet Omgevingsbeleid

Het Omgevingsbeleid in Zuid-Holland bestaat uit:

- Omgevingsvisie Zuid-Holland;
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland;
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

De Omgevingsvisie bevat de hoofdlijnen van al het beleid voor de fysieke leefomgeving. Belangrijk onderdeel van de Omgevingsvisie is een set met zogenoemde ‘beleidskeuzes’, waarin per onderwerp is aangegeven wat de provincie wil bereiken. Voor wat betreft de opgave windenergie en de betrokkenheid van de energie-regio’s in Zuid-Holland geldt dat in de RES-regio’s afspraken zijn gemaakt over het opwekken van duurzame energie op land³. Deze afspraken dragen bij aan het provinciale belang zoals verwoord onder beleidsambitie 3. Schone energie voor iedereen. De provinciale doelstelling daarbij is vastgesteld in beleidsdoel 3.1 Energietransitie.

Het Omgevingsprogramma bevat maatregelen voor de uitvoering en uitwerking van het beleid. De uitwerking van windenergie is beschreven onder 3.1.1 Duurzame opwek elektriciteit.

De Omgevingsverordening bevat regels voor de doorwerking van het beleid naar onder meer het gemeentelijk Omgevingsplan en activiteiten van inwoners en bedrijven in de fysieke leefomgeving. Voor windenergie is dit beschreven onder artikel 7.76 en 7.77. De Verordening bevat tevens een kaart (bijlage II) waar op grond van het provinciaal Omgevingsbeleid windturbines zijn toegestaan.

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening worden vastgesteld door Provinciale Staten. Het Omgevingsprogramma wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

4.2 Regelmatige herziening

De beleidscyclus omvat de volgende stappen:

0. Signaal

Het voornemen voor een beleidsaanpassing begint met een signaal. Een signaal is een kans, probleem of opgave waaraan de provincie mogelijk een bijdrage kan leveren. Dit signaal kan op allerlei manieren binnenkomen: gesprekken met derden, onderzoeken van andere partijen, monitoring of evaluaties van beleid, nieuwsberichten, bestuurlijke wensen, bijeenkomsten, enzovoorts.

1. Verkenningen en onderzoeken

In deze stap worden signalen verkent en onderzocht. Het gaat hierbij om onderzoeken, participatie trajecten en andere verkennende trajecten die beleidsinhoudelijk van aard zijn, maar (nog) niet leiden tot concrete wijzigingsvoorstellen in het omgevingsbeleid. Deze documenten zijn vormvrij. Na afronding volgt aanbieding aan Provinciale Staten ter kennisname. Met deze

werkwijze kan een beleidsaanpassing worden onderbouwt en beter worden bepaald of de aanpassing gewenst is.

2. Startnotitie (beleidsvoornemens)

Een startnotitie wordt opgesteld als beleidsaanpassingen gewenst zijn. Een startnotitie beschrijft in ieder geval: a) de reden waarom een beleidsaanpassing nodig is (wat is het probleem of de kans), b) de reikwijdte waarbinnen naar beleidsopties gezocht gaat worden, c) op welke wijze participatie met andere partijen vorm krijgt en d) de planning voor oplevering van de startnotitie.

3. Beleidsaanpassingen

In een beleidsaanpassing wordt beschreven welk beleid wijzigt. Een beleidsaanpassing bevat in ieder geval a) een beschrijving van de voorgestelde wijzigingen in de Omgevingsvisie en/of het Omgevingsprogramma en/of de Omgevingsverordening, b) een onderbouwing van de keuze voor deze aanpassing en c) een was/wordt-overzicht van de voorgestelde beleidswijzigingen. Het vaststellen van een beleidsaanpassing betreft een bevoegdheid van Provinciale Staten voor de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening en een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten voor het Omgevingsprogramma.

4. Beleidsuitvoering

Bij de uitvoering van beleid heeft de provincie verschillende instrumenten die benut kunnen worden. Dit staat onder andere beschreven in het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Het inzetten van die instrumenten kan leiden tot de wens bepaald beleid aan te passen.

5. Evaluaties en monitoring

Beleid wordt gemonitord en op gezette tijden geëvalueerd. Monitoring en evaluatie kunnen signalen bevatten die na verdere verkenning en onderzoek kunnen leiden tot beleidsaanpassingen.

Participatie en dataverzameling zijn continu en worden in de gehele cyclus toegepast.

4.3 Toelichting Beleidscyclus

